

Hur hittar man en fastighet i arkiven?

Först bör Du klargöra vad Du söker:

- Fastighetens historia, d.v.s. när den byggdes, ombyggnationer o.s.v.
- Vilka som bott i fastigheten.
- Ritningar.
- Exteriör/interiör.

Beroende på vad Du är intresserad av bör Du kontakta olika arkiv eller myndigheter.

Märk väl att ”fastighet” är synonymt med ”mark” och inte ”byggnad”.

Börja med att ta reda på fastighetsbeteckning. Äldre fastigheter har ofta hunnit med att byta fastighetsbeteckning flera gånger, vilket gör att man måste ta reda på samtliga fastighetsbeteckningar. Ta även reda på vilken församling Din fastighet ligger i idag och vilken församling den tillhörde förr. Observera att Din fastighet förr kan ha hört till en annan kommun.

Stadsarkivet i Örebro

På Stadsarkivet finns handlingar från alla kommunala arkiv i Örebro kommun, och alla föregångare till Örebro kommun (d.v.s. de gamla landskommunerna o.s.v.).

Det finns äldre och nyare kartor (och även till viss del register över fastighetsbeteckningar), där man kan leta sig fram till olika fastighetsbeteckningar.

Det finns även en rad olika arkiv man kan söka uppgifter i, beroende på var i kommunen fastigheten ligger.

Byggnadsnämndens arkiv

I varje kommun finns en byggnadsnämnd. Byggnadsnämnden handlägger bl.a. ärenden rörande byggnadslov för nybyggnation och ombyggnader. Handlingar fram till och med 1970 finns i *Örebro stads byggnadsnämnds* arkiv, som förvaras på Stadsarkivet. Handlingar efter 1971 finns i *Örebro kommuns byggnadsnämnds* arkiv, varav det äldsta finns på Stadsarkivet och det nyare finns kvar hos Byggnadsnämnden.

Om Du inte vet när Din fastighet är byggd, kan du börja med att leta i Örebro stads byggnadsnämnds arkiv, serie D9 Förteckningar över fastigheter. Där finns i volym 1 en karta över Örebro med valdistrikten inritade. Sök reda på Din fastighet och vilket valdistrikt den hör till. Därefter tar du den volym i serien som innehåller rätt valdistrikt. Där finns sedan förteckningar över samtliga fastigheter i respektive valdistrikt med uppgift om byggnadsår

m.m. De fastigheter som finns med i detta register är de som fanns i Örebro vid fastighetstaxeringen 1965.

När du så fått tag på byggnadsår kan Du fortsätta sökandet i Byggnadsnämndens protokoll. I de nyare protokollen finns register, som man lätt kan söka i (sökängarna varierar ibland: antingen fastighetsnamn eller namn på den som sökt bygglov). Till de äldre protokollen finns också register (serie C 1 Diarier). Till protokollen finns bilagor, där byggnadslovsansökningar m.m. finns bevarade. I protokollen finns hänvisning till rätt bilaga.

I Byggnadsnämndens arkiv finns ritningar över en del fastigheter. Ritningar över fastigheter som byggts och ägs av enskilda ska normalt finnas hos fastighetsägaren. Mycket av Byggnadsnämndens ritningar är mikrofilmade och har sedan gallrats. Mikrofilmerna finns på Stadsbyggnadskontoret. De original som bevarats finns på Stadsarkivet.

Egnahemsnämnderna

Ofta fanns i kommunerna s.k. Egnahemsnämnder, som hade i uppdrag att förvalta och fördela de medel kommunen fick från Statens Egnahemslånefond, som inrättades 1904. Enskilda personer fick söka medel från Egnahemsnämnden för att bygga villor, s.k. egnahem.

Om Du vet vilket år Din fastighet är byggd, kan Du leta i Egnahemsnämndens protokoll och övriga handlingar om uppgifter. Det underlättar om Du vet vem som var ägare till fastigheten och vem som var byggmästare.

Fastighetskontoret/Fastighetsnämnden

Örebro stads fastighetskontor och Örebro kommuns fastighetsnämnd hade ansvaret för förvaltning och underhåll av stadens fastigheter. Det finns även en del uppgifter om fastigheter som ägdes av andra. Det finns också register och liggare där både äldre och nyare fastighetsbeteckningar finns antecknade.

Örebro stads fastighetskontor var under en period förmedlingsorgan för statliga bostadsbidrag och bostadslån. Där finns bl.a. uppgifter om nybyggnad och ombyggnad av fastigheter.

Enskilda arkiv

Birger Larsson (förteckning PS:029) har gjort anteckningar om tomter och fastigheter i Örebro. Han har bl.a. gjort ett korsregister för äldre och nyare fastighetsbeteckningar. Anteckningarna rör perioden 1850-1905.

Gustaf Löw (förteckning PS:086) har gjort en förteckning över gårdar och personer i Stora Mellösa. Förteckningen omfattar medeltiden till ca år 1900.

Bilddatabasen

I Stadsarkivets bilddatabas finns ett stort antal fotografier inlagda, där Du kan söka själv. Databasen finns inlagd på forskardatorn i referensbiblioteket.

Mikrofilmer

På Stadsarkivet finns förutom *folkbokföringsböckerna* även mikrofilmer på *Östernärkes domsagas fastighetsböcker*, som Stadsarkivet fått överta från Tingsrätten. Där finns uppgifter om fastigheter från 1870-talet till 1950-talet. Böckerna är uppställda alfabetiskt sockenvis.

De *geometriska jordeböckerna för Örebro län* finns också på mikrofilm på Stadsarkivet. Till jordeböckerna finns ett register (se anvisningar i mikrofilmsförteckningen).

ArkivCentrum

På ArkivCentrum förvaras förenings- och företagsarkiv. Bl.a. många villaägareföreningar har sitt material förvarat där. Söker Du en föreningslokal bör Du undersöka den aktuella föreningens arkiv, eller om föreningen haft en byggnadsförening.

Även ArkivCentrum har en bilddatabas, varav stommen utgörs av Sällskapet Gamla Örebros bilder.

Märk väl att enskilda arkiv inte omfattas av offentlighetsprincipen, och att Du kan behöva kontakta den aktuella föreningen/företaget angående att få se deras material. Mer information kan ges av personalen där (tel 019-611 29 00).

Örebro läns museum

Länsmuseerna har ofta gjort byggnadsinventeringar (Örebro kommuns kulturnämnd har även gjort sådana på 1970-talet - se *ÖSA referensbibliotek, Örebro stad allmänt*), där man får veta bl.a. vem som ritat huset, vem som var byggmästare och vem som är nuvarande ägare.

Länsmuseet har även en stor bildsamling, där Du kanske kan finna ett foto på Din fastighet.

Örebro läns lantmäterimyndighet

Lantmäteriet har ett stort material av kartor över fastigheter i hela Örebro län från 1628 och framåt. Det är kartor rörande fastighetsförrättningar (d.v.s. laga skifte, storskiften, avstyckningar m.m.) och till dessa kartor finns oftast en del handlingar, t.ex. förrättningsprotokoll. Märk väl att fastigheter inom Örebro stad har Stadsbyggnadskontoret hand om.

För att söka i materialet behöver du veta fastighetsbeteckning, och gärna vilken socken eller by som fastigheten låg i.

Det finns fastighetsregister på Lantmäteriet, så om du endast vet dagens fastighetsbeteckning, så kan du även få fram vad fastigheten hette tidigare.

Tingsrättens inskrivningsmyndighet

Hos tingsrättens inskrivningsmyndighet finns bl.a. handlingar rörande lagfarter och inteckningar. Handlingar före år 1900 finns oftast på Landsarkiven, men närmare upplysningar om det finns att få på Tingsrättens inskrivningsmyndighet.

Du behöver veta fastighetsbeteckning och gärna vilken socken eller härad fastigheten ligger i.

Kyrkoarkiven

I folkbokföringsmaterialet i kyrkoarkiven finns uppgifter om vem som bott var. Folkbokföringsmaterialet för Örebro län finns numera förvarat på Uppsala Landsarkiv, men mikrokort/filmer på icke sekretessbelagt material finns på Stadsarkivet och Stadsbiblioteket.

Du måste veta vilken församling och fastighet Du söker. Ofta är församlingsböckerna och dess föregångare, husförhörlängderna, upplagda i bokstavsordning efter fastighet. Detta är dock olika i församlingarna.

Ta reda på vad fastigheten heter, vilken församling, vilken period det gäller och gärna också vem som bodde i fastigheten.